

أون بشت حکایت

مؤلفی و یازانی

ارومیه : م. «تمدن»

أون بيش حكايت

مؤلفی و یازانی

ارومیه : م. «تمدن»

ناقص و معیوب آداما گولمه

برگون بر واعظ اوشاقلارینا بئله بر حکایت دانشدی :

— بالالاریم ! اوشاق ایکن یولداشلاریملا کوجه ده ایویمزین
قاباغندا اوینا بوردیم . ناگاه گوردوم که بر دروشکه گلوب بیزیم ایویز
قاپسندا دور دو . دروشکه دن بیر کیشی چخدی . بو کیشی نین آباغلاری
چولاق و باشو اللری ایسه تیره بردی . من بو کیشی یه گولدوم و یولداشلاریمادا :
« گلین بو گولمه لی آداما باخین ، — دیدیم . اوشاقلار بو کیشی یه
باخیب چوخ گولدولهر . چولاق کیشی ایسه هیچ بر سوز دیمه دی .
لاکن خیلی خجل اولدو . بوزمان آتام ایودن چخردی . او بوناقص
کیشی نی گورهن کیمی اونون اوستونه آتیلدی و اونو برک - برک
قوجاقلاییب شادلق ایله دیدی :

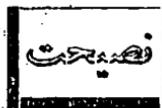
— عزیز دوستوم ! من سنی گورمکه چوخ مشتاق ایدیدیم .
ایندی بو یور منیم عزیز قوناغیمسان . بوتون کفلتم سنین گلمگیندن
چوخ شاد اولاجا قدر .

آتام بوشکست کیشی نی ایوه آپاردی . من بو جهتن چوخ خجالت
چکدیم . قوناق اولان اوتاقا گیتمکه اوتاندیم . اما آخشام اوتانا - اوتانا

ایوه گیتدیم . یمک ایچون میز حاضرایدی . نوز یریمده اگلشدیم .
 معیوب آدام منی آتاما نشان ویریب دیدی : — دوستوم ، چوخ شادام
 که سین بو اوغلون بوویوب بویا — باشا چاتمشدر و سلامت در .
 بونو سودان چیخارتماغین زحمتنه دگدی .

بوسوزلری ایشدینجه ناگاه آتامین حکایتی یادیمادوشدو . آتامین
 دیدیگنه گوره من ایکی یاشیمدا اولاندا چایا دوشموشدوم . قیش
 فصلی اولدوغوندان سو برك سویوق، هیچ کس ذه یوخ ایمش که منی
 قورتارسین . آتامین بردوستو گلوب نوزونو سویا آتمش منی سلامت
 بیر حالدا سودان چخارتمشدی . اما بیر آزدان صورنا سویوق سودان
 بوجوانین بدنی ناخوشلق تاپمش و تمام بدنی چنگ اولوب آیاغلاری
 شیل اولمیشدی . ابویمه گلهن بو قوناق ایمش . من ایسه کوچده اونا
 ریشخند ایدیب گولمشدیم . هامی عمریمده بوگونون خجالتینی اونوتمایا
 جاغام . چونکه من ، منی تولومدن قورتاران بیر آداما ییجرمتلیک ایلمشدیم .

هیچ بیر فقیر ، قوجا و ناخوش آداما گولمه . هیچ بیر
 بدخت و پریشانه مسخره ایلمه . بلکه اونا کک لیک

ایله . اگر گورسن یره یخیلدی یئردن قوزاوا گرگوزلری گورمزسه
 الندن یاپیش و یول گوستر .

حاضر جوابلق

بر و ن بر جوان بر نردبان کتوروب بر باغه دوشدی و
 نردبانی قویوب بر آغاچا چخاراق آلا درمه که مشغول اولدی .
 بو ائناده باغبان یتشدی و سسلندی :

— اوغلان، نیه بورا داخل اولموسان و نیله برسین ۱۹

جوان جواب ویردی : — ای احق گورموزسن که من

نردبان ساتافام . باغبان دیدی : — مگر بورا نردبان
ساتماق یریدر ۱۹

او جوان دیدی : — ای بی شعور مگر ایندبه دک یلمیرسن
که هر یرده نردبان ساتماق اولار ۱۹ . . .

انسان گره گ هیج وقت بی منطق سوز داننما سنون
که تا خلق او ناریشخند ایله مبه . بعضی آدام لر وار
که اونلار اوز عملین دوز گوسترمکدن اوتری سوزلر دوزه لدر
فلسفه طوخویور و گمان ایلیورلر که طرفی قانع ایلدیلر و اوز نادرست
سوزلرین اثبات ایندیلر . ولی بیله دگل او آداملارین توزو اشتباه
ایدرلر .

غیرتلی آدم خزینه تاپار

بر اگینچی توز تولومونون یاخینلاشدیغینی گوروب اوغلانلارینی

چاغیردی و دیدی :

— هوشیار اولون، میرا تیزی هیچ کیمه ساتما یین . زمیلرین

ایچینده بر خزینه وار . اما هانسی طرفده باسدیر یلدیغینی بیلنم .

اوغلانلار آنالاری توله نندن صورنا بتل و جفت ایله هامی زمیلری

قازیب آختاردیلار هیچ بیر یئر قازیلماش قالمادی . اما خزینه نی تاپمادیلار .

چوخ تلاش ایله ییب آخردا فکر ایله دیلر که یقین بوردا هیچ خزینه یوخ ایمش

بو حالدا قازیلمش یرده گوزلرینه خیردا بیر قوطی ساتاشدی . اوغلانلار

قوطونو خزینه ییلوب چوخ شادلق ایله اونو آچدیلار . اونلار قوطودان

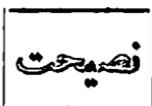
بیر کاغذ تاپدیلار . آنالاری کاغذدا بنله یازمشدی :

— اوغلانلاریم ! من سیزه همیشه دیردیم که ایشله یین اما سیز

تبلیگ ایدیپ ایشله مبردینیز و زمی لر اکیلمه مش قالبو هیچ بیر قازانج

گوتوره بلمیردیک . ایندیسه خزینه تاپماق دردیندن بوتون زمی لری
 آباد ایله ییب سیز . ایندی دایانمایین زمی لره تخم سپین . بیر ایلدن
 صونرا یاخشی بوعدانیز اولاجا قدر . بیره قرق و الی محصولونوز
 اولوب بر بیوک فایده و قازانج گوتوره جه کسنیز .

هر کس نوز ایشینده و صنعتنده دقت و سعی
 ایتسه ، نوز زمی و ماکینده چالیشسا ، و اونو

آباد ایتسه خزینه و ثروت اله گتوره ر .

آدام گره گ مغرور اولمیا

بیر اوردک یولداشلاری ایله بیر گولچه ده اوزور کن اوز - اوزینه

دیردی :

— حقاً که من پیر اعجوبه حیوانم که سو اوزونده اوزور،
هواده اوچور، حیوانات کمی یرده یریرم؛ بو حالدا زمی ده اوتلایان
پیر اینک اوردگین بو سوزلرینی ایشدوب دیدی :

— ای خود پسند اسن عجب احمق قوش سن، آیا بالیق
کمی اوزه یلیرسن؟ ! ویا قره قوش کمی اوچا ییلورسن ویا خود
دا آهو کمی قاچماق باجسارارسان؟ اوردک بوسوزلری ایشدوب
برک پیر فکره گیتدی . -

بعضی خود پسند اشخاص پیر آرزو معلومات لارینه
مغرو اولورلار. و یا که پیر صنعتده، یافنده پیر ناقص
معلوماتلری اولور ایسه غرور ایله اظهار معلوماث ایتمک ایستیرلر
لکن صورنا منفعل اولورلار .

انسان گره گ فگر ایده صورنا دانشا

بر آدم جوز آغاجنین آلتنده اوتوروب اونون بوداقلارینا
 باخیردی . جوزلری آغاجدا سالانا - سالانا گوردیکده
 اوز - اوزینه دیدی :

— نه سبه به الله تعالی بو بیوک لکده آغاجین میوه سنین
 بالاجه ولی قارپوز تیه کنده او بیوک لکده میوه لر ریارتمش دور ۱۱
 حالبو که بو میوه نین بو قوجامان آغاجه تناسبی یوقدور .

بلکه لازم آید قاریوز اندازه سینده اولیدی . او اؤز
سوزنو قورتار مامشدی که بیر جوز بوداقدان قویلوب اونون باشینه
دوشوب آغریه سبب اولدی . کیشی فوراً سجده شکره دوشدی
و دیدی :

— الله شکر اولسون که بو آغاچدا خرده میوه خلق ایلوب
اگر قاریوز جه اولسایدی ایندی منیم باشم بس بوتون داغلاردی .

انسان گرهك فكر سز و بوتون عقلمنی توپلاماش
هیچ زادا ایراد وانتقاد ایتمه سین . عقللی شخصلر
هر بیر ایشده درین فکر ایده رك ایشین اطرافنی ملاحظه
ایدوب صونرا اؤز عقیده سین اظهار ایتسون . یوقسه
یشیمان چلق چکر .

انسان گره گامغزور اولمیوب انصافین الدن ویرمه سون

بیر سائل بیر ایوبن قابوسینه کتدی ، ایت اوننی گوروب هجوم

ایلدی و سرلنمکه باشلادی .

دلتهی دیدی : - ای حیوان ! مروت و انصاف ایله من
 اویچ گوندی بیر زادیمه میشم و آجام ، قوی بیر پارچه چورك آلوم
 ایت دیدی : ای فقیر ! منده ایله اوندان اوتری سسله نیرم ~~که~~
 ایو صاحبی و اونون اوشاقلاری منم سسمی ایشدرک گلوب سنه
 چورك و پای ویرسونلر . -

نصیحت
 انسان راحت لق وقتی هیچ کسه اعتنا ایتمز ، دبعه
 اولار گاه وقت بعضی دوشونمین آدام ایله ~~کنی~~
 وقت لمرده اوز نعمت ویره نی یاددان دا چخاردار ، ولی مصیبت و
 فلاکت گونارنده چوخ آلچاق آداملره ده یالوارار . -

مہمل ایراد و تہماق انسانی بی قدر ایدر

بیر گون بیر تولکی بیر قارانلوق میشهدہ بیر بیوک شیرہ
 توش اولوب سلامدان صونرا عرض ایلدی : ای حیوانلارین
 آغاسی نہ اوچون سن ایلده بر دفعہ بر دانہ بالا دوغورسان ؟
 ولی من ایکی دفعہ دوغورام و هر دوغاندادا بش آلتی بالام
 اولور - شیر اونون جوابنده بویله دیدی :

— بلی ، دوز دیرسن !! من ایلده بیر بالا دوغورام ولی شیر
 دوغورام ، لیکن سنین دوغدوغون تولکی اولور .

نصیحت چو بخ آدام و از که اوالنده بیر نجه ایش اولعاقللا
اوز که لره فخر ایدر ، و حال آنکه اگر اونون

النده اولان ایشلرینه دقت اولونسا هامی سی بیر کیگه گمر ،
ایکنجی : ثروت و مکتته مغرور اولوب اوز که لره ریشخند
ایله مک هیچ کسه لایق دکل .

انسانین قلبی ایله عملی بیدر اولمالیدر

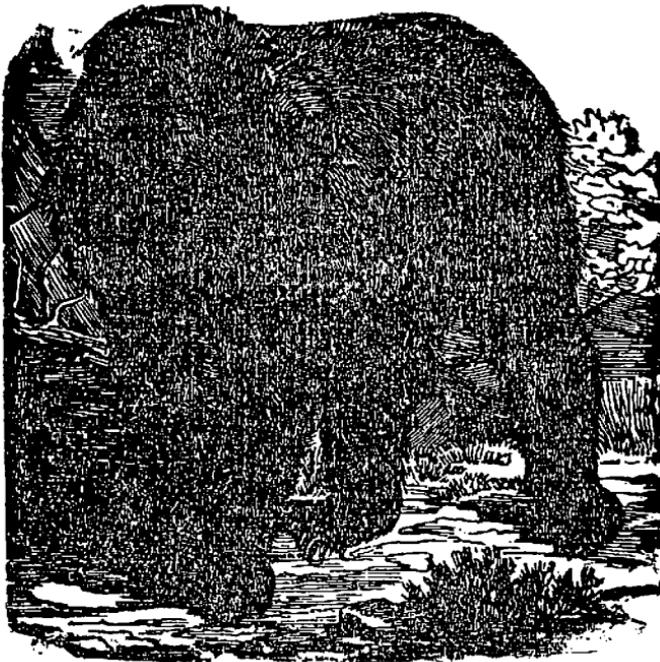
بیر عکاس بیر اوزاق شهره مسافرت ایلوب حکیم لگه مشغول اولوردی . اتفاقاً بیر نفر اونون همشهری لروندن عکاسه راست گلدی و یله دیدی : نه سبه به سن عکاس لقی ترک ایتسون و حکیم لگی دوتدون ؟ !

— عکاس یله جواب ویردی : اوندا عییم گوز قیاقندا ایدی ولی حکیم لگده هر نه عیب و خطا اولسه اوننی تپراق اورتور .
: بعضی آدم لرین عینی مقام و یا خودبر مختصرجه
نهیجت علم و معلومات اورتور ؛ اما اگر اونلارین عملینه دقت له باخسانیز گوستررکه اونلار عقلدن چوخ دالی درلر .
انسانین عقلنی و فکرنی عملندن تانیماق اولاییلر .

آدام اولدور که دوستلرینی یهمان گونلرده یان ایده

ایگی رفیق بر جنگلین ایچی ایله یول کچیردی لر . ناگاه میشه دنه
یر آیی چختوب اونلارا هجوم ایلدی . رفیقلرین بریسی چوخ زبرک
اولیغندان فوری قاچوب اوزینی برگوشه ده گیزلندی . اما او

بررسی حاجز اولدغینا گوره قاچا یلمیوب یره یخلدی و قورخوسوندان
تفسده چکمیوب تولوکی یرده قالدی .

آبی توزونو اونا یتروب هامی یرین قوقلویوب اوننی اولمش
حساب ایتدی و الچکوب گیتدی . آبی گوزدن ایتندن صورنا او
کیشی ایاق اوسته دوردی . یولداشی اوننی گوروب گلدی و گله -
گله سوروشدو :

— ای رفیق ! آبی گلوب سنون قولاقینا نه دیردی ؟ بو
ریشخندن اینجین رفیق دیدی :

آبی منیم قولاقیما دیردی که اونا دوست دیمه اوراحتلق وقتنده
سنه قارداش دیر . دوست اودورکه گرفتارلق و پریشانلق وقتنده
دوستونون لندن یاپوشسون .

فصیحیت : حقیقی انسان اودرکه هموطن لرین خیر
و شرینه شریک اولسون و اونلارین لندن یاپشوب
دردلرینه یتشسون . نه اینکه یمان گونلرده اونلاری قویوب قاچسون
و اونلارین فکر و خیالنده اولمیوب اونودسون .

هر کسین فکرینین اندازره سینجه دانشمالی

یر جمع ملانصرالدینین یاننا گلوب اوندان خواهش ایلدیلر که
منبره چخوب اونلارا بیر قدر موعظه ایلسین .

ملا اونلارین خواهشین قبول ایلوب منبر اوسته چخدی

و دیدی :

ای منیم محترم وطن داشلاریم سیز اللهها دعاوشکر ایلون که
الله تعالی قوشلر کی فیله قناد و یرمیوب یوخسا که گوگه اوچوب یره
قایداندا سیزین داملارین و عمارتلرین اوسته قونوب ایولر نیزی
بخاردی .

: دنیا طبیعی بیر حالدا قورولوب و هر بیر شیئی

توزیرنده طبیعی اولاراق ، کامل نظم و صحیح

بر قاعده اوزه ره دوزولوبدر . خلقت عالمنده هیچ بیر غلط و سهو

تایلماز .

بلیجی آدم ہریرہ و ہر جور لباسدا اولا بیلر

بیر عالم ملا ہریرہ گیدوب و ہر کس ایلہ مباحثہ ایلہ یردی سہ
اونا غالب گایردی . بو عالم — ملا نصرالدین تعریف و توصیفین
اوقدر چوخ ایشتمشدرکہ ، بیر گون اونون شہرینہ مسافرت ایتدی
و ہدیہ دن اوتری اوزیلہ بیر مقدار یاخشی نار آپاردی .
اتفاقاً ملا نصرالدین شہرین کنارندہ اولان باغنا گتہ شدی
ملا باغی بئلہ مگلہ مشغول ایدی ، بیرقدر ایشلہ دیگدن صونرا بیر بیوک

آغاچون آلتندا اگلتوب چبوق چگمك و استراحت ايتمك ايسته يردى
 كه بو وقت ييز نفر شخصين اونا طرف گلدیگنى گوردو .

ملا اوندان سوزوشدو : — هارا گیدرسن ؟ عالم جواب
 ویردی . — دیرلر بوشهرده ملا نصرالدین آدلر بیر بیوک ملا وار
 اؤنلا مباحثه ایتمکه گیدرم . ملا دیدی هر نه سئوالون وار مندن سوزوش
 صورنا ملانون یانتا گیت . عالم مطلبنى سئوال ایتدی . ملا دیدی :
 — البته یاخشی بلورسن که هیچ کس مفت و مجانى ایشله مز . بو تو
 ایشیدن عالم ملایه بیر نار و یروب سئوالینه جواب آلدی . صورنا
 بیر آیری ناردا و یروب بیر آیری مسئله سوزوشدی ، بو مسئله نین ده
 جوابنى دوم دوز ایشتدی ، تا اینکه تمام نارلار قورتاردی . عالم اوز
 اوزینه : بوشهرین اکتیجى سى بو غلمده و حریف لیکده اولاندا
 گور ملا نصرالدین نه جور اولاجا قدر دیب چولدن قایدوب توز
 شهرینه گیتدی .

فصیحیت : انسانین فهم و دراکه سی اونون لباسی و قیافه
ایله اولچیلمز، علم و هنر تکجه شهرلییه و بیا

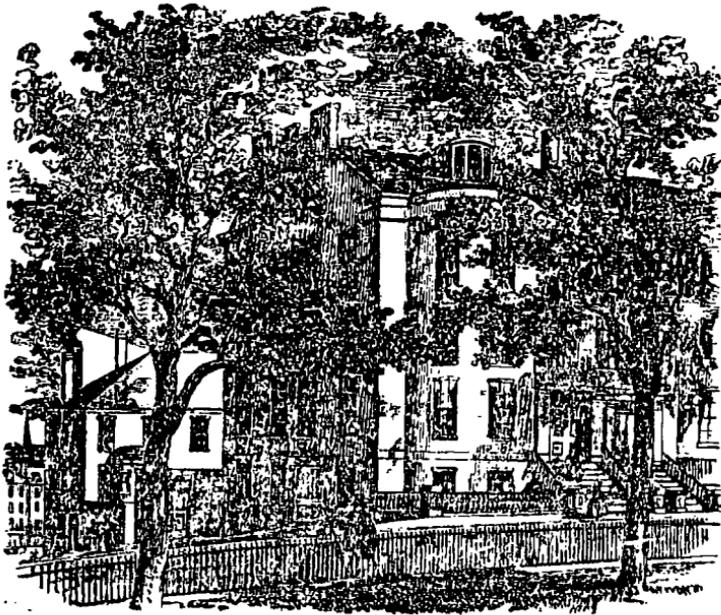
خود کندیلبه مخصوص اولا یلمز . هر کس اولورسا - اولسون
علم و هنره مالک درسه اونا عالم دیمک اولار .

و هیچ بیر آداما کوچک نظر ایله باخمامالی . اولا یلرکه
اوندا چوخلو لیاقت ، فضیلت ، و هنرله واردور .

اوزگه نین مالینه گوز تکمه اومالین وقاسی اولماز

مشهور و دولتلو بیر آدمین بیر یوک وطنه لی بیر عمارتی
و یاخشی بیر باغچاسی واریدی و اما ایستراپدی که دها آرتق ملک لری
اولسون . بونا گورده آرتیق پوللار و پریب اطرافنده اولان کندلری

و ملك لری آلپزدی . اما نیر دول عورته آتاسندان بر تکه زمی اونون ملك یاننده قالمشدی و ایستردی که او زمینی ده آلسون اما عورت ساتماق ایستمیروی او دولت لوکیشی عورته زور ایلیوب زمی سینی لندن آلدی . بیچاره عورت آغلیه — آغلیه قاضی یاننا گیدوب احوالاتی نقل ایلدی قاضی یلدی که عورته ظلم اولوبدور ، اما قاضی یه چتین ایدی که او بیوک آدمه دیه که : سن ناحق ایلیوبسن ! چوخ فکر ایلندن صورنا خیالنه بئله بیر تدبیر گلدی : — قاضی بیر اولاغ و ایکه چوال گوتوروب او دولتلو آدمین عمارتی اولان باغچایه گیتدی .

بوزمان او دولتو آدم همان دول عورتین ملک ایچینده دوروب یای ایچون او ظاقر بنا ایتدرمگه مشغول ایدی . قاضی نی او حالدا گورنده چوخ تعجب ایلدی .

قاضی یتشوب سلام ایلدی و دیدی . آقا منه بر قدر بو توپراق داب آپارماقا اذن ویر . آقا دیدی : هر قدر که لازمستور آپار . قاضی چواللری آغزینا دک دولدروب اولاغه یوگله مگه باشلادی و دیدی . آقا توقع ایدرم منه یاردم ایت . آقا یاردیما گلدی امسیا

چو ال له چوخ آغیر اولدقندان اولنلاری قالهیرا بلمه دیلر بو وقت
 قاضی: یوک چوخ آغیر گورسه نور، معلوم اولور که توپراقا دول عورتین
 توپراقی قارشیدر دیدی و صورنا توپراقی بوشالدوب یولا دوشدی .

— دولتلو آدم قاضی نین بوسوزلرندن چوخ تعجب ایلیوب
 فکر و خیال دریا سینه جومدی بر ساعتدن صورنا عورنی چاقروب
 اونون ملکین ایچنده تکدیردیگی ایولرله برابر عورته تسلیم ایلدی .

همیشه یولداشلاریله او یله رفتار ایله نهجه که سن
فصیحت ایسترسن اولر سنه ایلسوللر - اوزووه نه منه
 ایسترسن ، اوزگهلرده اونی ایسه - اوزووه بیر ایگنه باتور صورنا
 یولداشویان بیر چوالدوز .

متملق آلامین سوز لرینه

قولاق آسهایون

بیر غارغا آغزنده بیر پنیر پارچه سی دوتوب بیر آغاج بوداغنه
قونیش ایدی . بیر حیلله گرتولکی او باغچا داشکاردان اوتوری
گزیردی ، تولکی نین گوزو غارغانین آغزیندا پنیر تکه سینه سا تا شوب
اوزنو آغاجین آلتنا یتردی و دیدی :

— ای سسی وزل قوش ای تمام قوشلارین پادشاهی ا سنون
قول قانادینا قربان سی الله تعالی گوزلکده تک یارانمشدر . ایشتمشم
که اوخوماقدا سینین مثلین یوخدر .

— آبا ایله بلرسن که بر بنسد او قویوب منیم روحمی تازه لیه
سن تا که سنون تعریفنده ایشندیگلریمی گوزومله گورهم ؟ غارغا
بو تعریف و تمجیدی تولکیدن ایشدوب چوخ فرحندی و اوجاسه سله
مسئله نمکه باشلیوب فریاد ایلدی . او حالدا پنیر تکه سی آغزندان یره
دوشدی تولکی پنیری در حال قاپیب دیدی : به - به ا چوخ
پاختی سین وارم ولی حیف که عقلمدن پیاده و دوشمن آزدر .

تولکی گورجک یواش.. یواش گلدی
ایندیریب باش ، ادبـله چومبه لـدی

دیدى : - احسن سنه ، آقار قا آقا
نه نزا کتله قونموسان بوداغا !

بو یقیندر که وار سویملی سسین ،
اوخو ، ویرسین منه صفا تقسین !

انسان گرهگ اوزگه نین یالانچی تعریفلرینه
نصیحت اینانماسین و دوشونسین آیا اونى حقیقت ایله تعریف
ایلورلر ، یا آلداتمق مقصد ایله ؟ انسان گرهگ اوزین تانوسین ،
و اوزیننی وارلقندن آرتیق یلمسین و الا مذله دوشوب فلاکته
دچار اولار .

اوله همیشه حاضر اول

برگوت بیر جوان نهاردان صورنا اوراق گونوروب ایودن
چقماق ایستیردی جوانین قاین آناسی اوندان سوروشدو . —
هارا گیدیرسن ؟ .

جوان بئله جواب ویردی :

زمی به ، اوت بچمگه گئدیره م :

عورت دیدی . — الله سنی حفظ ایله سین بالا ، تاکه ساق
و سلامت ایوه قایداسان . جوان بوسوزه گولوب دیدی .

— ای آنا ! اگر سنین بوسوزلرین بیر آدم ایشیتسه فکر ایده جک که
من بیوک بر سفره گئدیره م و یا بیوک بیر دریا یا چخرام که غرق
اولا بیلهره م . و یا خود دا بیر بیابانا چخیرام که منی وحشی حیوانلار
یه جکلر . اما بورادان زمی به جمعی بیر نچه قدم یول وار و من
بو یولو عادت اوزره هر ون گئدیره م .

جوانین قاین آناسی دیدی : — ولمه بالا . چوخ وقت یول
اوستونده تولوم اگلشیر . اما آداملار اونو ورمورلر . چونکه اونلار
تولومه حاضر دگلر . اما سن همیشه حاضر اول .

جوان یولا دوشدو و ئوز - ئوزینه فکر ایله ییب دیدی :

— بئله سوزلری آنجا قاری عورتلر فکر ایلهلرلر .
 بئله سوزلر عمر ونو باشا وورموش قاری عورتلره و ناخوشلارلا
 یاراشار . بیلله سوزلر منه لازم دگل . چونکه من جوانام ،
 قوتلیم و هیج بر ناخوشلوقوم یوقدور . منه نولوم گلیمه جک .

بو وقت جوان زمی یه چاتوب اوت بچمکه باشلادی .
 نا گاه بیر نچه دقیقه دن صونرا آیاغینین برک سانچی ایلدیکنی
 کوردو جوان بو آغریدان فریاد ایتمکه باشلادی . بوزمان
 کوردیگه بویوک بر ایلان آیاغیندان سانجیمیشدور . آدملا ر

زمیندن قالخان بو صدائی ایشدیب اورا گلدیلر . بیچاره جوانی
ایوینه گتردیلر حکیم چاغیردیلار . یاخشی ایدی که کندده
عقللی بیر حکیم واریدی . او یارانلی گوروب دیدی :

— ایلان چوخ زهرلی بیر ایلاندور . جوان ایکی ساعتدن
صونرا ئوله جک . جوان قایین آناسی دین سوزلری خاطر لادی
و قایین آناسنی چاغیروب دیدی :

سین سوزلرین دوزدور ، آناجان ! ئولوم یول اوستونده
اکلشییدر اما من اونو هیچ کورموردوم . ئولومه حاضر دکل
ایدیم . و صونرا اوزنو دوستلارینا دوتوب دیدی :

— دوستلار همیشه ئولومه حاضر اولون !

انسان گرهك همیشه اوجور پاشایا و آماده اوللا
که صباح ئوله جک . بونا گوره ده ئوز حیاتی
ایشلرینده گرهك ایله نقشه لر چکه که همیشه دیری پاشایا .
نجه که بویوک داهی لر ئولمورلر . بلکه دنیاده دیریدلر .

نصیحت

